

Eg havi sagt ja til at skriva um ferðslutrygð.

Við tað, at hetta evni er ógvuliga umfatandi, havi eg valt bert at nevna nakrar fáar umstøður, sum hava avgerðandi tíðning fyrri framhaldandi ferðslutrygð.

Mitt akfar er ein liðin tænarí. Tað ger einki av sær sjálvum, men bert tað, tess harri (fórarí) krævir av tí.

Akfaríð verður stóðugt framleitt í betraðari útgávu, somuleiðis verða veginir eisini gjørdir betri, og myndugleikarnir áseta nýggjar ferðslureglur, sum koyrlærarnir skulu læra næmingar sínar at skilja tíðningin av. Koyriroyndin skal tryggja, at næmingarnir hava skilt tíðningin av hesum reglum, og lægrelan skal ansa eftir, at hesir reglar verða fylgdir.

Og tað henda alsamt skilaleysar vanlukkur fyrri ein stóran part orsakað av manglandi virðing fyrri hesum reglum.

Øll hesi 6 skrivaðu «sjónarmiði» eru skrivaði í skugganum av ferðsluvánlukku, sum higartil í ár hava kravt 9 mannalív, umframt eitt stórt tal av læstaðum.

Og øll, sum skrivað hava, eru rørandi samd um, at nakað eitur at gerast.

Vit mugu spyrja, hvat verður gjørt, og hvussu nógv munar tað, sum gjørt verður.

Sum longu ávíst, verða gjørdir nýggir breiðir asfaltaraðir vegir.

Veginir

Broyttingin frá teimum smálu leirvegnum er stór,

tíverri so stór, at frá at verða ætlað at beta um ferðslumøguleikarnar, soleiðis at man kundi glaðast yvir at nýta hesar vegir, og visa fram eitt væl útbyggt vegnet, so blivu hesir vegir mangan fyrri fólk ein skaðaelvari, og ein argur óvinur av allari ferðslutrygð.

Eitt yvirilt yvir allar fráboðaðar skaðar til tryggingina tey seinastu 4 árin sýnir, at har, teir smalu veginir við tilsvandandi minni møguleika at koyra við nógvri ferð eru, henda fleiri ferðir færri skaðar.

Spýrst kann so, um myndugleikarnir hava gloymt nakað, tað hesir nýggju veginir vóru lagdir.

Eg skal her ikki lasta nakran, tí ivaleyst hevur besta ætlan ligið aftanfyrri, men veruleikin talar tíverri klárt fyrri, at samstundis, sum vit finga hesar góðu vegir, sum vit øll eru glað fyrri at kunna koyra eftir, so vóru — ikki vitandi — gjørdar feilur, sum mangan hava kravt sitt offur.

Sjálvandi er tað altíð fórarin á akfarinum, sum til eina og hverja tíð eigur at fara akfaríð soíðis, at hann ikki er sær sjálvum og øðrum at meini, men vóru mong av hesum vandastøðum á tí samlaða vegnetinum ikki, so vóru vit fri fyrri mangan av hesum vanlukku.

Og hyggja vit nærri at hesum mongu, sum vóru fyrri vanlukku í einum akfari, har ikki annað akfar var við, so liggur miðalaldurin einastaðni í 20 árunum.

Eitt yvirilt yvir vanlukkur í

Danmark orsakað av akførum visir, at 28% av hesum vanlukku hendu, har fórarin var undir 25 ár. Somuleiðis vóru fórarir í sama aldersbólki atvoldin til 54% av øllum vanlukku við akførum, har bert eitt akfar var við.

Hetta yvirilt visir eisini, at av øllum teimum vanlukku, har bert eitt akfar var við, hendi 88% har fórarin var maður undir 25 ár, meðan bert 12% ta fórarin var ein kvinna.

Ein kanning av, hvi so mong ung — ta talan er um, vanlukku, har bert eitt akfar var við — hava samband við hendingina, visir at tey sjey fyrstu árin í ferðsluni eru tey mest vandamiklastu.

Eftir at tann ungi hevur fingið koyrikortíð, er hann at byrja við ósikkur og varin. Hann kennir við sær sjálvum, at her er nógv enn at læra. Tað varir tað ikki so leingi, áðrenn sjálvsálitið veksur, og harvið eisini vandin. Tá stutt tíð er fráliðin fela mangir fórarar av akførum seg sum «verðsmeistarar». Nú kunnu teir ikki koma út fyrri tí hending, sum teir ikki makta. Her er vandin fyrri vanlukku størstur. Síðan feilir vandin aftur við árunum, men fyrst aftaná sjey ár, eru flestu fórararnir tryggir fórarar.

Við at spyrja fórararnar av hesum akførum, sum hava verið fyrri óhappi, um hvat orsøkin til skaðan er, vera svarini oftast: — Eg koyrdi ov skjótt, eg slepti róðrunum eina lotu, tað eg festi eld í eina cigaret, eg misti eina glóð frá míni cigaret, og vildi busta hana

sjónarmið

Fólk í 20-unum fremja helvtina av ferðsluvánlukku

Bjartur Dalsgarð, sum starvast á Tryggingarsambandinum, hevur í dag skrivað Sjónarmiðið um «ferðslu og ferðslutrygð». Hini sjónarmiðini í røðini hava Olivur Næss, Oddvá Nattestad, Jóhann Mortensen, Atli Jensen, Niclas Akraberg Poulsen og Rókur Dalsgaard skrivað

Bjartur Dalsgarð, tryggingarmaður:

vekk, ella eg hugdi niður á bandspælaran og fór akfar mitt tá útav vegnum.

Henda nýgerð av vegum í bygðum, og óbygðum øki, við tilsvandandi øktari ferðslu, og møguleika at koyra við munandi størri ferð, bleiv samtiðis ein stórur vandi fyrri tey gangandi.

Tey gangandi eru tíverri mestsum gloymd, tað avger um, hvat vegir skulu liggja, og hvussu teir skulu gerast, verður tikin.

Úttan at vísa á ávíst stóð, kann mangan sigast fórarar av akfari til rós, at hevði hann ikki vist so stórt ansni, so var mangan skaði hendur, tí tann gangandi var gloymdur av myndugleikunum, sum partur í ferðsluni.

Børn í ferðsluni

Tá so samtiðis verður havt í huga, at av teimum mongu til gongu í ferðsluni finnast børn, og at man vanliga ikki kann roknað við, at barnið dugir fult út at meta um umstøðurnar, ella

viðskodað avleiðingarnar av gerðum sínum í hvørjum einstøkum ferri, fyrr enn um 11–12 ára aldur, tað gerst vandin so mikið størri fyrri, at eitt av hesum smáu kunnu farast í ferðsluni.

Tá smærri børn verða fyrri ferðsluvánlukku, er ofta talan um hendingar, har fórarin ikki heldur seg hava havt nakran møguleika at umganga tilburðin, annahvørt tí barnið var fjalt aftan fyrri ein garð, eini hus ella eitt akfar, og við eitt kemur til sjóndar: ella tí

barnið, sum ein hevur sæð, men roknar við verður standandi, knappliga rennur út á, ella yvir um vegin, úttan at fórarin á akfarinum kundi rokna við hesum.

Tí er tað so umráandi, at fórarin av akfarinum hugsar fyrri barnið, og altíð er ansin, tað hann koyrir har børn eru, ella ferðast.

Fórelirini hava eisini eina stóra uppgávu at greiða børnunum frá teimum vandum, sum kunnu standast av at ferðast í ferðsluni.

Ikki skulu fórelirini heldur líta børnunum ov nógv til í ferðsluni.

Tað er tí ein ógvuliga vandafull gerð, tað fórelir lata børn síni út í ferðsluna úttan sjálvi at vera við, serliga tá talan er um smærri børn.

Ferðslan hevur higartil í Føroyum kravt 9 mannalív í ár. Ung sum eldri hava verið offur fyrri einum luti, sum vit

ognaðu okkum fyrri at hava gleði av, men sum bleiv øðrum til stóra sorg.

Skaðarøskirnir eru ymiskar. Tá høvdu sær flestu ikki verið hendur, um fórarin av akfarinum hevði havt skilt týðningin av ferðslureglunum, at hesar reglar bert vóru gjørdar við einum fyrri eyga, at hesir, eins og øll onnur, skuldu vera betri vard í ferðsluni.

Høvdu fórarir istaðin fyrri at koyra við 120 km/t koyrt við tí loyvdu ferðini eftir umstøðunum, høvdu fórarir

steðga við at yvirhála, til hetta kundi gerast á fult tryggan hátt, høvdu fórarir verið varnir, tað teir sóu børn spæla fram við ella á

vegnum o.s.frv., so kundu vit sloppið undan mongum vanlukku.

Ferðsluvánlukkur

Hvi læra fólk so ikki av teimum vanlukku, sum henda. Fyrri ein part skyldast hetta teir stovnar, sum virka fyrri ferðslutrygð, tí hesir tilburðir verða ov illa umtalaðir — ikki sum tíðindatilfar — men sum ávaring og leiðbeining til onnur.

Um hesar vanlukkur, sum higartil eru kendar, verða gjølla kannaðar, og tað út frá úrslitunum av hesum kanningum bleiv fyriskipað ein miðvís «kampagnar», har fólk bleiv ávarað og vegleitt, so havi eg loyvi til at trúga, at tiltak vildi virka betandi.

Um hetta verður gjørt, fara fólk ikki longur at tosað um ferðsluvánlukkur sum seriest tíðindatilfar, men heldur sum áminning og ávaring um, at tey ikki mugu vera tey næstu, sum verða sær sjálvum ella øðrum at meini.

Høvdu hesir omanfyrri nevndu fórar saman við øllum fórarum av akførum givið sær sjálvum og øllum teimum — stórum sum smáum — til gongu tað lyfti, at teir frammyvir bert vilja hugsa um at fara akfarið á tryggasta hátt, og at teir vilja virða sær fyrisetu lógirnar um ferðslu, somuleiðis virða sít eigna, og lívið hjá teimum til gongu, so kunnu vit gleða okkum til, at ferðsluvánlukurnar fyrri framtíðina fara at minka.

Jallur svarar Paula Ellefsen:

Pauli E. avdúkar seg sjálvan

Eg takki tær Paula Ellefsen fyrri svar títt — heili tvey — til mín, bert spell fyrri teg, at tey eru so vanalig, ein kundi væntað eitt meira «holdbarligt» svar frá einum flokksleiðara, men hvat, tú skalt jú liva upp til títt «image».

I fyrsta svári tinum (Dimma

nr. 117) sigur tú grein mína vera skrivaða við ljótum orðum. Hesum eri eg samdur við tær í, men Pauli, ein eigur og skal jú altíð velja sær orðini alt eftir tí manni, ein talar við. Ein kastar jú ikki perlu fyrri svin. Ja, tú skrivur um grisar. Churchill tok til,

ta Hitler leyp á Rusland, at heist hevði Hitler ikki fylgt væl við í landalæru, ta hann ikki visti um tann russiska veturin. Pauli, tú hevur helst ikki fylgt væl við í biologi, ta tú ikki veit, hvi grisurin rullar sær í rununi. Hetta hevur m.a. nakað við hita og

avkøling at gera. Einum tørvar avkøling aftan á at hava hoyrt teg, men so langt niður skal ein fara fyrri at tala ajavnt við Paula E. (tú havi eg hjálpt tær á leið við tinni sjálvrannsakan — kom nú í gongd).

Tá ein í eini søk fær mot-

partin sjálvan at koma fram við 100% fellandi prognum, ið avdúka hann, ja, so er vunnið tað, sum/kann vinnast. Tú avdúkar teg sjálvan so ruddiliga í Dimmu nr. 117. Tú skrivur e.b. Sum vant er ikki eitt einasta dømi, sum undirbyggir allar tær grovu/skulðsetingarnar c.l. Her sigur tú ósatt, aftur eitt taktiskt fuppar nummar. Aftur ein roynd at íumpa — fuppa fjøldina. Taktikkurin hjá tær er hesin (so fólkíð kann avdúka teg):

1. Lesarin av Dimmu sær ikki, hvat Jallur hevur skrivað.

2. Lesarin fer ikki at leita aftur í Sosialinum nr. 78, og

3. tí kannst tú lættliga leggja Jalli orð í munin. Nei, Pauli, stóð bræv mitt í somu Dimmu sum svar títt, ta kundi lesarin lættliga sæð, at tú saðar lygn og ræðslu niður í fólkíð, eru væl og virðiliga undirhygdar.

Pauli, pennur tín avdúkar

Framhald á síðu 17